

УПИТНИК ЗА СТРУЧНА ДРУШТВА

"ЛИЧНА КАРТА" - 2023.

- 1. Назив стручног друштва:** МАТЕМАТИЧКО ДРУШТВО "АРХИМЕДЕС"
Скраћени називи друштва: "АРХИМЕДЕС" и МД "АРХИМЕДЕС".
(До 31.10.2008. назив је био: Клуб младих математичара "Архимедес").
- 2. Седиште** (адреса, тел./факс, е-mail): 11000 Београд, Дечанска бр. 6.
Телефони: 3245–382 и 3245–381, факс 3245–383.
Е-mail: arhimed1@eunet.rs • Site: www.arhimedes.rs
- 3. Регистрација друштва:** Решењем Агенције за привредне регистре (Регистратор удружења) бр. БУ 5783/2010 од 04.06.2010. године "Архимедес" је уписан у Регистар удружења – у складу са Законом о удружењима ("Службени гласник РС" бр. 51/09). "Архимедес" је основан 01.10.1973.

Статутом су утврђени циљ и задаци, управљање и целокупна делатност Друштва.

Радам Друштва руководи Управни одбор од 11 чланова, међу којима су универзитетски професори, наставници из ОШ и СШ, сарадници из других институција.

- 4. Подаци за идентификацију:** МД "Архимедес" је правно лице.

Матични број 07071337, регистарски број 01807071337,
шифра делатности 9412, ПИБ 100067193.

Евидентиран за ПДВ од 01.01.2005.

Текући рачуни: 205–11047–24 (КБ) и 170–766–44 (УКБ).

- 5. Председник:** проф. др *Владимир Јанковић* (Математички факултет у Београду).
Заменик председника: др *Мићо Милетић*, професор Високе техн. школе СС.
Секретар: *Јелена Бабић*, професор (ОШ "Светозар Милетић" у Земуну).
Директор (за стручне и имовинско-правне послове): *Богољуб Маринковић*, проф.

- 6. Контакт особа:** *Богољуб Маринковић*, професор, моб.тел. 063/358-248
Овлашћена лица: председник и директор.

- 7. Чланови Друштва:** МД "Архимедес" има две категорије чланова:

- а) одрасли (наставници математике из школа свих нивоа и факултета, научни радници у области математике и остали грађани-љубитељи математике и/или рачунарства); ови чланови могу да буду редовни и почасни;
- б) ученици основних и средњих школа, студенти (подмладак Друштва).
Чланови имају чланске књижице.

До сада је регистровано 33.910 чланова (2.075 одраслих и 31.835 ученика и студената) не рачунајући чланове Клуба "Мислиша". У току једне године активних чланова између 800 и 1.000. Клуб "Мислиша" има 698.680 регистрованих чланова.

- 8. Облици унутрашње организације:** подружнице, активи, секције, клубови и други облици унутрашње организације. Могу да буду на територијалном принципу (школски, општински, регионални), према тематици рада (рачунар-ство, историја математике, забавна математика и сл.), према стручним квалификацијама и узрасту (секција наставника, секција ученика и сл.) или у другим комбинацијама. Ови делови Друштва немају својство правног лица. Њихов рад се регулише посебним *Упутством* које доноси Управни одбор Друштва. Друштво нема радника у сталном радном односу са пуним радним временом (већ два радника са по пола радног времена, због рационале поделе послова).

- 9. Делатност:** МД "Архимедес" је специјализовано *стручно друштво у области образовања и васпитања*, које окупља даровите младе математичаре и друге љубитеље математике и рачунарства разних узраста (ученици основних и средњих школа, студенти, наставници на свим нивоима и др.) и то на целом подручју Републике Србије (највише у Београду). Као своје стручне сараднике

"Архимедес" окупља истакнуте наставнике из ОШ и СШ, наше и стране стручњаке са факултета и других институција, првенствено ентузијасте. Део "Архимедесовог" стручног тима стекао је изванредно наставно умеће у самом "Архимедесу". **МД "Архимедес" има осмишљен систем рада и обимне активности на више сектора:**

● **Математичке школе и специјализовани курсеви:** Стална „Архимедесова“ школа младих математичара (АШММ), летња и зимска школа младих математичара, дописна школа (са интернет варијантом); повремени рачунарски курсеви и други специјализовани курсеви, математичке секције, математички практикум.

У оквиру АШММ радила је специјална "Архимедесова" *Олимпијска група* од од почетка школске 1997/98. године до краја школске 2018/19. године (пуне 22 године), коју су похађали (бесплатно) најуспешнији млади математичари-средњошколци, кандидати за наше репрезентативне екипе на међународним такмичењима.

Најважнија и основна је стална "Архимедесова" *школа младих математичара (АШММ)* у Београду која ради током целе школске године. Похађају је љубитељи математике од I р. ОШ до IV р. СШ, као и старији предшколци, а реализују се *два програма*: програм А (стандардни) за све ученике ОШ и СШ и програм Б (повишени-продубљени) за ученике IV–VIII р. ОШ и I–IV р.СШ. Избор ученика врши се по конкурсима на почетку сваке школске године - на основу њихових дотадашњих успеха и пријемног теста (само за програм Б). За најбоље средњошколце (кандидате за наше државне екипе на међународним математичким такмичењима) у оквиру АШММ организована је и непрекидно радила пуне 22 године (од од почетка школске 1997/98. године до краја школске 2018/19. године) посебна "Архимедесова" *Олимпијска група* (програм Б*) с којом се увек радило целе школске године (већина полазника ове групе били су редовни ученици Математичке гимназије у Београду).

У оквиру АШММ раде и *групе старијих предшколаца*, а од пре 15 година поново ради *Дописна математичка школа* (која има и интернет варијанту).

До сада: 49 генерације сталне математичке школе са 32.910 ученика, 130 летњих и зимских школа (кампови) са 11.293 ученика, 1.780 ученика на рачунарским курсевима, 2.060 ученика у математичким секцијама; 900 ученика у математичком практикуму; укупно 48.683 ученика, 87.610 одржаних часова; 6.695 ученика дописне школе.

"Архимедесов" концепт математичке школе даје веома добре резултате. "Архимедесовци" су успешни на свим такмичењима, на конкурсима за упис у Математичку гимназију, као студенти на свим факултетима. На пример, *студенти генерација* на Математичком факултету у Београду током узастопних 8–9 година (до 2010) били су искључиво "Архимедесовци", својевремено полазници "Архимедесове" *Олимпијске групе* (иначе, редовни ученици Математичке гимназије у Београду).

Носиоци награда и других признања на математичким такмичењима свих врста и нивоа, укључујући и међународна (Балканијада, Међународна математичка олимпијада, Међународни математички турнир градова) у великом броју су ученици "Архимедесових" математичких школа. Неки примери изванредног успеха : на републичком и савезном такмичењу из математике за ОШ међу првих 15 такмичара 10 су били из истог одељења 8. разреда "Архимедесове" школе (2004); од првих 13 места у 1. раз. СШ чак 10 је припало "Архимедесовцима" само из једног одељења "Архимедесове" школе (2005), а на савезном за СШ од првих 10 места за 3-4. раз. "Архимедесовци" су заузели 8 места (2004)! Већина чланова наше државне екипе већ годинама су "Архимедесовци", првенствено из "Архимедесове" *Олимпијске групе* (иначе, редовни ученици МГ) и они су најуспешнији чланови државне екипе (увек су освајали медаље). Нека још неки подаци говоре. На Балканској математичкој олимпијади (БМО) за СШ у периоду 1995–2018. "Архимедесовци" су освојили 90 од укупно 118 медаља (награда) за нашу земљу, а на Међународној математичкој олимпијади (ММО) у периоду 1992–2018. од укупно 120 медаља за нашу земљу "Архимедесовци" су освојили 94 медаље, на

Балканијади за јуниоре (2017-2018) освојили су 11 од 12 медаља.; значи, од укупно 250 свих медаља на БМО и ИМО у наведеном периоду освојили су 195 медаља, тј. око 80 % свих медаља за нашу земљу! Дугогодишњи "Архимедесовац" *Душан Ђукић* је 1999. године освојио једину златну медаљу на ММО за нашу земљу (у том периоду), док је 2008. године на ИМО златну медаљу освојио такође „Архимедесовац“ *Лука Милићевић*; *Теодор фон Бург* са 4 златне медаље на ИМО је најуспешнији такмичар у историји математичких такмичења, а прве математичке кораке чинио је у "Архимедесовој" школи (предшколац, па 1-5. разред ОШ), а поучествовао и касније као ученик МГ (Олимпијска група, Турнир градова). На ММО и БМО ледњих година златне медаље такође су освојили наши ђаци *Алекса Константинов*, *Павле Мартиновић*, *Алекса Милојевић* и *Матеја Вукелић*, такође успешни и на Међународном математичком турниру градова (учешће Београда је преко МД „Архимедес“).

Већ 22 године на Летњој конференцији (финалу) Међународног математичког турнира градова сви „Архимедесовци“ (75), а чинили су већину учесника из Србије, сваке године су освајали награде.

Многи успешни "Архимедесовци" су и пре уписа у Математичку гимназију или друге средње школе годинама били у "Архимедесовој" школи (неки још од првог разреда ОШ, чак и по 10-12 година) и ту свакако доста научили. Међутим, допринос "Архимедеса" поменутиим успесима у јавности се **увек прећуткује** и приписује само матичним школама.

Многи од успешних "Архимедесоваца" студирају или раде на престижним страним универзитетима и институтима, а неки су тамо и докторирали.

● **Популарисање математике и науке уопште:** научно-популарна предавања, математичке приредбе и квизови, посела, изложбе, конкурси, промоције, прилози у часописима и средствима јавног информисања.

Организовано: 88 научно-популарних предавања и 252 разне "математичке" приредбе (квизови, изложбе, посела, конкурси и др.) са 28.000 присутних. Посебно се истиче изложба у Педагошком музеју поводом 30 година рада „Архимедеса“. Објављено је и преко 200 прилога у листовима за ученике и јавним гласилима (на пример, 165 чланака на „Бачкој страни“ у листу *Политика Експрес*).

● **Математички турнири и друга такмичења:** "Архимедесов" математички турнир - екипна првенства ОШ и СШ Србије у математици (математичке олимпијаде ОШ и СШ Србије), Међународни математички турнир градова (за Београд), масовно национално математичко такмичење "Мислиша" (има и републичко финале), Дописна математичка олимпијада (три нивоа: два кола и финале), Математичка интернет олимпијада (два кола и финале).

До сада: одржана су **92 математичка турнира** (48 за ОШ и 44 за СШ): укупно 5.471 екипа са 24.7986 такмичара, покренуто и 18 пута одржано ново математичко такмичење "**Мислиша**" (2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023. године) са укупно 698.680 учесника из ОШ и СШ Србије; организовано **17 дописних математичких олимпијада** и **13 интернет математичких олимпијада** ОШ са укупно 38.809 учесника; састављено 2.020 задатака за око 170.000 ученика на другим такмичењима; организовано је и такмичење програмера бивше Југославије (1988–1990); организовано 25 учешћа Београда на **Међународном математичком Турниру градова** (745 ученика), укључујући и финале - Летњу конференцију Турнира градова (из Србије 94 учесника, а од тога 75 представника Београда,). Иначе, на Турниру градова сваке године учествује преко 100 градова широм света (око 10.000 ученика).

● **Усавршавање наставника (стручни скупови наставника):** стручне трибине (математичка, рачунарска, учитељска), зимски специјализовани семинари за наставнике (математика, рачунарство, учитељи), тематски семинари и практикуми, семинари за наставнике-менторе за рад са даровитим ученицима (током школске године, летњи, зимски), консултације; сарадња са школама и другим организацијама код нас и у свету. МД „Архимедес“ је до недавно имао највише акредитованих семинара код Завода за унапређивање образовања и васпитања и Министарства просвете, науке и технолошког развоја (11)

До сада одржано 1.214 стручних скупова: 455 математичких, 99 учитељских и 70 рачунарских трибина; 86 зимских специјализованих семинара, 28 летњих семинара (школа) за наставнике-менторе (који раде са даровитим ученицима), 185 краћих тематских семинара и око 300 појединачних предавања и инструктивно-консултативних састанака; укупно 2.218 предавања, са 83.316 присутних наставника. Учесници ових скупова су, преко евалуационих

упитника и у другим приликама, дали највише оцене за садржај и квалитет свих "Архимедесових" семинара и других стручних скупова.

● **Специјализована библиотека** (књиге и часописи, на нашем и страним језицима), по много чему јединствена на нашим просторима, једина која је стално на услузи ученицима и наставницима.

Књижни фонд библиотеке чини: 27.105 књига и 5.650 примерака часописа (на српском и страним језицима, највише на руском).

● **Издавачка делатност (стварање и издавање приручне литературе):** Друштво издаје периодичне и посебне стручне публикације: часописе "Математички забавник" и "Архимедес" (са дужим прекидом у излагању, из финансијских и техничких разлога), билтене, брошуре (едиције: "Материјали за младе математичаре", "Математичка трибина" и "Математика у српском народу"), збирке задатака и друге публикације за ученике и наставнике. "Архимедес" је раније добио лиценцу типа "Б" за издавање уџбеничке литературе.

До сада је написано и публиковано 466 наслова разних публикација у тиражу преко 2.588.500 примерака; на пример, у специјализованој едицији "Материјали за младе математичаре" објављен је 241 наслов (тематске брошура). "Архимедес" има највећи избор и понуду приручне математичке литературе за љубитеље математике свих узраста.

● **Остали послови** (информационо-документациони, административно-књиговодствени, технички и др.)

Неколико стотина хиљада докумената, укључујући обимну писану, фото и видео стручну и другу документацију, као и два сајта на Интернету: www.arhimedes.rs и www.mislisa.rs.

10. Начин финансирања: чланарина и други доприноси чланова (добровољни прилози), недовољна (каткад смешно мала) партиципација Министарства просвете за одржавање само 2-3 математичка такмичења (а „Архимедес“ их има чак 7, тј. највише од свих стручних друштава), накнаде за извршене услуге, котизације, претплата и продаја публикација, поклони, остали приходи у складу са Законом. Напоменимо да у току првих 20 година рада (1973–1993) у "Архимедесу" појам хонорара није постојао, а учешће ученика у свим активностима било је бесплатно. И данас већину послова сарадници "Архимедеса" такође обављају волонтерски (без накнаде).

11. Фондације при друштву: Друштво има свој *Фонд младих математичара (ФММ)*, али сада у њему нема средстава. Средства се формирају од донација и других прилога Фонду. Донација за фонд за сада немамо.

12. Напомена: Ранији назив *Клуб младих математичара "Архимедес"* (до 2008. године) није говорио много. Требало га је схватити у ширем значењу, јер "Архимедес" је био и сада је много више од некаквог клуба, како по многострукој делатности, тако и по резултатима које је остварио у подстицању и конкретном раду на математичком образовању младих и стручном раду са наставницима.

Математичко друштво „Архимедес“ је по много чему јединствена институција. То је својеврсна "математичка кућа", највећи центар окупљања љубитеља математике код нас (младих и одраслих) и то током целе године. Неке активности први је у Србији иницирао и успешно развио "Архимедес", па су касније служиле и другима за узор. "Архимедес" остварује сарадњу са школама, научним и другим организацијама у земљи и иностранству. Иако је „Архимедес“ отворен за сарадњу са свима који то желе (и на сарадњу позива), ипак сарадња са неким институцијама није каква би била пожељна, тј. требало би да буде боља и конкретнија.

"Архимедес" је добио **СВЕТОСАВСКУ НАГРАДУ** Министарства просвета за 2008. годину, као и **Изузетну ВУКОВУ НАГРАДУ** КПЗ Србије за 2022. годину.

Београд, 31.08.2023.

Овај преглед се обнавља једанпут годишње, на крају сваке школске године. Статистички подаци у овом прегледу садржани су и у уводном чланку на сајту www.arhimedes.rs

МД „АРХИМЕДЕС“

ОВЛАШЋЕНО ЛИЦЕ:

Б. Маринковић

Богољуб Маринковић, проф.